

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II пош.
Конте пошт. шлях 143322
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в краю 450 хол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Свобода думки і слова.

Львів, 18. лютого 1927.

Свобода думки і слова — це найбільший і найважніший здобуток, що в побідній боротьбі з пережитками середньовіччя й менше або більше освіченого абсолютизму став аксіомою, основою творчого життя новітнього європейського громадянства. Свобода слова, вільна виміна думок, гра ідей — ось що було одним з головних підойм і двигунів аостішого прогресу.

Свобода думки і слова в довоєнному часі побідно завоювала всю Європу, зупиняючись на межі б. паської Росії. Однак і тут ішли вперті змагання за сутне право новітнього громадянства.

Свобода думки і слова лягла в основу всіх конституцій передвоєнних держав. Очевидно, що й нові держави, які повстали після великої війни, засвоїли собі всі демократичні здобутки. Не вільна від них і польська конституція. В арт. 104 і 105 тієї конституції забезпечується право свободного вислову своїх думок і переконань та вільність преси.

Так виглядає в теорії, але зовсім накіше представляється справа в практиці. Свобода думки і слова, що більше! — свобода думки і слова є в широким обемі приноворювана тільки до громадян „першої класи“, тільки до пануючої нації. Зате поневолені народи досі не користають з конституційних прав, а вічні заповіді про введення в життя конституції також у відношенні до непольських народів тільки стверджують сумну дійсність.

Як виглядає свобода думки і слова у відношенні до нас, до української преси — про це зайвим було би говорити. Кожний день наглядно це доказує кожному громадянину від очей. Однак в деяких колах втерлося переконання, що то лише на „кресах“ так досадно поневеріється основні конституційні права кожного громадянина. Навпаки, здавалося, що в центрі, в столиці, під оком законодавчої й екекутивної влади свобода думки і слова не буде так визиваючо топтана, як на „кресах“. Та в останніх часах виявилось, що й ці сподівання є наскрізь безосновні. Про це наглядно свідчить превенційна конфіскація місячника непольських народів „Natio“, якою на днях польська влада задемонструвала своє розуміння конституції і законности.

Визначні представники п'яточа поневоленіх народів: українців, білорусинів, німців, жидів і литовців — постановили видавати у Варшаві місячник, присвячений положенню незавидному життю ц-х народів. В основу завдань місячника покладено інформування польського, а також європейського громадянства про життя-буття непольських народів під крилами найпоступовішої, найдемократичнішої і найтолерантнішої конституції. Відомо, що польське громадянство зовсім не визнається в незавидному положенні поневоленіх народів. Польська преса з подиву гідною послідовністю з одного боку представляє положення непольських народів просто в рожевому освітленні, а з другого зваято промовчує промови соймових представників, в першу чергу

українських і білоруських, в яких на канві чорної дійсности виводиться незавидне положення поневоленіх народів. Видавання інформаційного журналу лежить отже в інтересі таки польського громадянства, і то тимбільше, що редакція журналу постановила оперувати головню богатомовними фактами, на другий плян ставлячи справу їх вірного, але для польських чинників неприємного освітлення.

І шож діється? Ще перед появою першого випуску „Natio“ несподівано вночі з 12 на 13. ц. м. з'являється в редакції поліція і на приказ урядового комісара на м. Варшаву (себ-то по старій термінології: варшавського поліцмайстра) безправно забирає журнал перед конфіскацією. Ту саму процедуру повторює поліція в день 13. ц. м. в друкарні. На якій правовій основі спирала поліція, себ-то комісар уряду на м. Варшаву свою поведінку, важко додуматися. Очевидно, на жадній, а радше на старопольському звичаєвому праві, висловленому в „максимі“: в *Polsee, jak kto chce*. А „chce“, розуміється, тільки той, хто розпоряджає фізичною силою. Доперва *ex post* дороблено мниму основу для цієї клясичної поведінки столичної влади, заквестіонувавши два уступи у статті д-ра Дм. Левицького. І то які уступи? Думаете, що може якісь визначно різкі або специфічно „антидержавні“. Ніколи в світі! Заквестіоновано уступи, які безліч разів повторювалися в українській пресі і яких не торкала навіть „кредова“ цензура. В одному з них стверджується, що до українців не приноворюється постанов польської конституції, а в другому, що українську проблему „розв'язується“ здебільшого при помочі тюрми. Є це річі ноторичні і ноторично відомі. Зрештою, про відсутність конституції на „кресах“ нераз говорили в соймі польські послы, нераз підносила цю справу польська публіцистика (особливо непєсьська), а в останній своїй промові згадував про це віцепрем'єр Бартель.

Отже не різкість, ані не „антидержавність“ місячника „Natio“ пхнули столичну польську владу до безправних кроків, тільки щось інше. Без сумніву, нинішніх польських державців, які при допомозі своєї пропаганди вєплі вмовити в європейську опінію поправу відношення у Польщі взагалі, а узгляднення „слухних“ домагань „нац. меншостей“ зокрема — мусів заболіти сам факт повстання такого інформаційного журналу. Як то, досі поляки мали монополію у представлюванні „раювання“ непольських народів під крилами найтолерантнішої конституції, а тепер ті, всякими благодатями наділені народи, починають „самовільно“ представляти своє дійсне положення на поодиноких ділянках свого важкого животіння. Це одно. А друге, що заболіло нинішніх державців, то факт обєднання непольських народів на одній спільній плятформі. Це справді поразка для „моральних санаторів“, які були переконані, що вєплі розєднати „національні меншости“, розбити їх спільний фронт, зрівнати звязки між ними. Поява спільного органу поневоленіх народів не лише затрівожила варшавських „санаторів“, але й пхнула їх на

шлях явного безправства і наглядного топтання основ всякої правості.

Тим чином думали вони залаякати одних, відтягнути других. Та скоро переконалися, що ларемні їх зусилля і тому тепер розпочали вони легкий відворот.

Всеж таки поведінка польського поліцмайстра і міністра внутрішніх справ та підчинених їм чинників наглядно доказує, як в Польщі розуміють свободу думки і слова. Виступ столичної влади має й свої додатні сторони. В першу чергу переконав він непольські народи про потребу спільного обєднання, про konieczність одного фронту поневоленіх проти пануючих. Дотеперішня польська тактика узмістовлювалася в тому, шоби одні „меншости“ толерувати на те, аби при їх допомозі можна було тим безоглядніше тиснути інші. Ясно, що виносимі, найпримітивніші умови життя можуть поневолені народи здобути тільки у спільній боротьбі.

Слідами Грабєського.

Перші „санацийні“ кроки нового куратора Львівської Шкільної Округи.

В Перемишлі була ще за австрійської влади приватна школа УПТ. з українською викладавюю мовою, яку опісля перенято на державний кошт настільки, що державна оплачувала учителів, а „Рідна Школа“ давала приміщення і все інше, а за польських часів платила ще й одного учителя. Ця школа має тепер поверх 400 дітей виключно української народности. Не зважаючи на те, польська шкільна влада настановила вже на 7 клас дві учительки-Польки, а тепер заходиться, навіть всупереч постановам закону Грабєського, зутракізувати отсю школу, де нема ні одної польської дитини, а не то 20, яких батьки жадали би польської викладачої мови. Цей наступ на українську школу робиться поза плечима співласника школи, яким є Кружок „Рідної Школи“ в Перемишлі, бо дається наказ управі школи провадити ніби „провізорично“ уттракізм у першій класі з польськими „погляданками“, а у вищих класах впроваджується лауку географії й історії (попри лауку про Польщу) з польської мови, що зєнесено розпорядком міністерства навіть у середніх школах. Проти цього безправства стане не тільки Старшина Кружка „Рідної Школи“, але й усе українське громадянство в Перемишлі. А коли їх протест, зокремаж протест батьків дітвори цієї школи, не спинить безправного наступу на цю одинокую українську нар. школу в місті, тоді мусить наступити приєднання приватної школи УПТ. „Рідна Школа“ в Перемишлі як одинокого заборона проти уттракізацій-польонізації української молоді.

Далі наводимо цей проречистий документ „нової“ шкільної політики на українських землях, яку започаткував гідно наслідник пок. Собіньського, теперішній новий куратор Львівської Шкільної Округи д-р Рімер. Після появи його програмового інтерв'ю в органі львівських слєдків „Слова Польські“ нічого іншого по йому не можна було сподіватися. Не даром же інтерв'юєр зі „Слова Польського“ закінчив сімсування інтерв'ю ось яким многозначним коментарем: „Польська суспільність може бути по йому (інтерв'ю!) спокійною“. І дійсно, може бути вповні спокійною вся україножерна компанія зі „Слова Польського“, коли прочитає розпорядок, який далі в цілости передруковуємо. Ось і він: *Рівний, 12. 2. 1927. — Rada Szk. Pow. w Przemysli. — L. 201. — Oa Zarządca*

Szkoly Powzszecznej im. Szaszkiewiczza w Przemysli. Zgodnie z rozporządzeniem Minist. W.R. i O.P. z dnia 8. X. 1926 Nr. 1. 8473 2. i rozporządzenia Kuratorium OSL. z dnia 9. II. 1927 Nr. 1. N. 9277/26 polaca Rada Szkolna Powiatowa aby w szkole (amterszej) dotychczas z ruskim językiem nauceania wprowadzil zaradz szkoly prowzorycznie, poczawszy od dnia 15 lutego br. w rozdiale I rozklad godzin, przewidziany dla szkół powszechnych dwujęzycznych rozporządzenie Min. W.R. i O.P. z 29. VII. 1925 Nr. 2335/1 ex 1925 Dz. U. K. O. S. L. z 15. grudnia 1925 Nr. 13 str. 502 z tem, że nauka czytania i pisania rozpoczynać się będzie nie w polskim lecz w ruskim języku, przy równoczesnem prowadzeniu w tej klasie pogadek w języku polskim. Poatem w oddziałach wyższych odbywać się ma nauka historii, geografii i nauka o Polsce współczesnej w języku polskim, zaś na lehrbach spiewu awzględnić należy w równej mierze, obok ruskiej pieśni polską. O wykonaniu dzisiejszego zarządzenia należy tu jaknajrychlejsz donieść. Dyrektor szkolny wr. M. Zychewicz.

Скільки населення в СРСР?

Між 16. а 31. грудня 1926 р. відбулася в цілому Союзі Радянських Республік конскрипція. Про підсумки останнього перепису населення на Україні ми вже писали. Всього населення на Україні тепер кругло 29 мільонів. Думаємо, що цікаво буде для наших читачів дізнатися і про підсумки останньої конскрипції в цілому Радянському Союзі. З них видно, що Радянський Союз вже відійшов побідно від воєнних, революційних і голодових страхіть. Протягом останніх трьох літ населення фізично прийшло до себе та збільшило свою життєву здатність, що більше: воно повернуло до норми передвоєнного приросту. Перш за все слід ствердити, що по містах число населення значно зросло. В часі революції та голоду міста були дуже опустіли. Міське населення виносило у 883 містах на основі даних останнього перепису 18,600,000 осіб — на цілих 18,2 відсотків більше ніж у 1923 р. Тепер має СРСР кругло 160 мільонів душ населення, на цілих 15 мільонів більше як рахували перед переписом.

Цікаво буде приглянутися теперішньому населенню деяких міст, що опустіли були в перших літах революції. Ленінград має тепер 1,611,000 населення (в 1919 р. мав 400,000), Москва — 2,018,206, Ростов над Доном — 302,000, Ташкент — 294,349, Свердловськ — 134,267 (1923 р. — 97,759); з українських міст Київ має 491,000, кругло пів мільона (в 1919 р. мав 413,361), Одеса — 420,000 (в 1923 р. 330,000), Харків — 407,578, Дніпропетровськ — 187,062.

З української колонії в Берліні.

Збори „Української Громади“.
Берлін, лютий 1927.

Українська колонія в Берліні останніми роками дуже була зменшилася числом. Громадське життя в ній зовсім було підупало. „Український Клуб“, що від 1920 року функціонує тут під назвою „Українська Громада“ в Берліні, а який був організацією, де сходилося все українське громадянство для розширення й відєвіження звязку між громадянами, від двох років майже зовсім перестав функціонувати. Шоб не щезла зовсім і ця земля на обєктивному азіт освітлєній, зєбалися на

Найдешевше купується годинники фірмі Н. Помброньян, Академічна 2. Духовним догди 4-4

Д.Р. ИВАН КУРОВЕЦЬ.

* Гл. 4, 34 и 15-го п. м.

Вряди-годи крадкомом з поглядали із захопленням на її статуї, жінки і панночки. Та й нагаю, чим вони захоплювалися: гарною Фльорою, чи мужественною Фавною. Здається, що й силою Фавна. Здається, що й другим. Крім розкопок з Помпей, "Національний Музей" нахолодів велика сила старих грецьких і римських архитворів мистецтва, як кам'яних і кам'яних статуй з різноманітних богів, богинь, славіх людей, поетів як Гомера, Сократа і інших. На цей музей зложилось багато віків старої і нової культури. До його оснування причислявся чимало старий італійський революціонер Гарібальді, який завоювши Неаполь, закликав гарувати багатий музей Бурбонів і передавав італійському народові. Ця справа створила італійську націю до багатства, краси, цінності і числа об'єктів, цей музей грубо перевищив ватиканський музей. Поодиноким огляданню музею і похвалі чічеронів в кожній своїй книжці й заїдти зовсім очамані.

(Продовження буде.)

виступання географії в старорежимній Росії географічні знання на Україні стояли дуже низько. По революції цей стан географічної справи остаточно змінився. Тепер по всіх школах усіх ступенів і типів природничої географії фактично усунена, і замість неї впроваджені дуже корисною наукою, але повністю не географічною дисципліною — економічною географією. З другого боку досвід ситової війни і довоєнної політичної кризи привели до того, що все закордонне суспільство почало якнайбільше цікавитися географією. По закінченні війни збільшено знання географії, серед широких шарів суспільства поширено географічне знання, зорганізовано нові географічні інститути, кабінети, кафедри, товариства і т. п. Головні завдання інституту такі: провадити науково-дослідну працю у всіх ділянках загальної і описової географії, видавати періодичну і неперіодичну літературу з географії, географічні мапи всіх типів і розмірів: топографічні, морські, стінні, підручні, спеціальні і т. п., і накінець обслуговувати експертизами державні та громадські установи. Інститутом зацікавлені уже навіть академічний закордонний установи, що вступили в тієї справі в переписку з проф. Рудницьким, керівником інституту.

Кооператори!!!

Беріть чинну участь в організації дрібних, масових ощадностей.

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** У вчорашньому числі „Діла“ надруковано конфіскації в м. с. с. з проханням пос. Козубського в польському союзі, в якому він наніс дві перші резолюції в політичних справах з програми УНДО. Це 14-та чергова конфіскація нашого органу з цього року.

— **Метелиця.** Можна було думати, що сьогоднішня зима не побачить уже снігу і мінус на суходолі. Тимчасом учора метелиця пригадала собі, що в марті може бути зазвичай відвідати нас і за прикладом інших країн, де вміло сніговими горами, подувала справжнім снігом.

— **За державну зраду,** чи точніше за поширювання комуністичної небезпечної літератури відповідали вчора перед судом два молоді люди: 24-літній Филип Гайкер і 26-літній студент Василь Серета. Присуду ще нема.

— **Михайло Голубський,** героїчний тенор української опери в Одесі, що в останніх часах виступав як член тої опери в Києві, закінчивши на найближчий сезон до міської опери у Львові. Цими днями наш спадковий співак вертає в Одесу до Галичини і з днем 1. березня п. р. дає своє виступи в міській театрі у Львові.

— **Український Націоналістичний Хор** виступає тепер, як ми вже писали, на польському Шляску. В днях 9. і 10. п. м. концертував він у Сентохлодівцях і Мисловцях — в обох містах з великим успіхом, як про це довідаємося з рецензій тамошньої німецької преси. А про виступи нашого хору в Рабнику і Любичах писало в Катковській „Пайтунг“ таке: „Успіх безпристрасний. Загальною признано, що після деяких переборшень (роз: російських хорів — прим. Ред.) чути ми нарешті щось уповні мистецького. Всі точки програми прийшли із задоволенням. Невро став для кожного присутнього справжньою подією“.

— **Відгуки наші.** У доповідній до звіту з останньої маскеради „Т-на письменників і журналістів“ і кооперативних „Український Тенор“ авторі згадали кілька дуже відважних фактів. Деякі з них ми провадили і інститути відгукувалися симпатично на мету балу і олімпіади бальних і танцювальних історій, якого призначення не полагати, жертвувати шмат землі в наших горах під бору оселі для нещасних робітників пера дирекції „Народного Торговця“ склади на що ця перша лотура 50 зол., „Центробанк“ 25 зол., д-р М. Пам'ячичин 25 зол., О. Кулишівська 1 дол., солдички фірми „Зубка“ і „Стефанович“ у формі веселою анонсу у „Маскарадних Вистах“ 20 зол. Чому ж належати подяка за те, що побирав власними гудульськими кішмиками своєю виключно кішмику бубету, яку коштує одержати в останній хвилині. Рада „Т-на письменників і журналістів“ звертається з проханням до гостей, які мають з собою „Маскарадні Вистах“, може би хто з них був добрий пожертвувати однією копійкою для аншу Т-на, тому, що ні в якому, ні редактори не замінили собі ні одного.

— **Українська.** В ч. 6. з 1926 р. „Mittheilungen“, „Nachrichten für die geistliche Welt“, поміщена стаття про український науковий аналіз і провід: в ч. 1. того самого органу за 1927 рік поміщена стаття про Український Науковий Інститут у Берліні.

— **Завантажувати.** У Варшаві підлягає хтось у будинку Хіого суду вешку

Нові вибори на основі старої ординації.

Варшава, 17. лютого 1927.

Політичні кола є думки, що засідання сеймової адмін. страпційної комісії (яке відбулося в сегодні) доказало, що порозуміння польських партій у справі самоврядування законів, а зга. компроміс є неможливий з політичними і передвиборними причинами. Тому уряд заводить розв'язання місцевих рад при рівночасній розв'язанні нових виборів до тих установ. Попередній розгляд тоїкамісії всіх місцевих рад, відбувся перед 1-го п. Нові вибори розписуватимуться в бунд. російській і австрійській дільниці, а в Галичині передведеться вибори з дня з виборів виборчої ординації, що обов'язувала за часів Австрії. Так уряд рішений перевести вибори, не ждучи на ініціативу союму, яка проводиться в безконечність. З тої причини

Заява голови адміністраційної комісії.

Варшава, 17. лютого 1927.

Справу самоврядування законів розглядають урядові кола і союму, хоч наступила тиждень перерва в нарадах сеймової адмін. комісії. Предс. адмін. комісії пос. Путек заявив, що союму, колам законодавчим повноваженням поправки уряду до самоврядування законів. Чотири п'ять тих поправок до третього читання самоврядування законів мають вигляд перерви в адмін. комісії і в союму. Відложення нарад комісії на тиждень зм'явє недовідаючи до уможливлення урядові заняті в цій справі річєє становить. Даліше д-р Путек стверджує, що міжпартійне порозуміння в справі самоврядування законів не тільки існує, але його ще й поширено, бо до того порозу

не може теж прийти до якогонебудь порозуміння між урядом і союмом в справі виборчої ординації.

В тієї справі конференції мін. внутр. справ. Складкоєвський з випевком. Бартеєм. На тієї конференції мають заласти остаточні рішення в цій справі. В бундській російській дільниці прислугує урядові план на основі закону з 30. березня 1922 (який продовжує каденції урядування місцевих рад) перевести вибори до місцевих рад, бо дотичні заваження містяться в поточному законі. На основі розпорядку мін. внутр. справ розписано вже вибори до місцевих рад у Пінську. Подібні вибори заважено теж на цілій Волині. По закінченні тих виборів прийде черга на Галичину і Б. Конфрєсіку.

міння приступив в останньому часі також „Піст“. Союму заяву кінчить Путек так: Маю враження, що є деє якась рука, яка постійно робить інстингт й кадамутить людську опінію з метою скомпромітувати союму.

Цю заяву зложив Путек у відповідь на інформаційну замітку „Пістелонду Вєчорного“, з якої подається думку урядових кругів, що союму під теперішню пору не має нібито поважного наміру ухвалювати якихнебудь самоврядування законів, а вкорочення ухвала була тільки — демонстрацією.

Словом — кадамучення публічної опіні з обох сторін!

Вбивство тайного агента.

Варшава, 17. лютого 1927.

В Домброві на залізничній дільниці незнайний чоловік убив вистрілом із револьвера тайного польського агента Витовта Пішика.

Вбивство і самовбивство.

Львів, 18. лютого 1927.

Йосиф Куринський, зредукований урядовець, убив Адамську, лдову по польському капітані, з якою жив уже другий рік у її мешканні на Вулиці к. Львова. Причиною вбивства матеріальна нужда. Описав Куринський вистрілив із револьверу собі в уста і згинув на місці. Адамська оставила 9-літню дочку, Куринський був батьком трьох малолітніх дочок.

Загадочна смерть.

Львів, 18. лютого 1927.

В мешканні повіту Корпус при вул. Сохінській 44. померла Рифка Баямшток із Вибранівки біля Вібрки. Тіло покійниці лежало в закладній мешканні вже три дні. Повитуха зізнала, що Баямшток замешкала у неї, а лікар Майзельс переводив на ній незрозумілу оперу. Після опери Баямштокова померла. Повитуху арештовано.

Біржа.

Гроші.

Американський долар у приватних оборотах 893—893 і пів, канадський долар 889—890, чеські корони 026—02634, австрійські шілінги 128—130, французький франк 036—036 і пів, швейцарський франк 173—174, англійський фунт 4340—4370. Урядовий курс і граму золота означено на 59484 зол.

Збіжжя.

Пшениця двор. 5075—5175, пшениця кр. селянська 4830—4930, жито галицьке 3625—3725, ячмінь галицький броварний 3200—3400, ячмінь галицький до перемелювання 2800—2900, ячмінь пастбищний 2700—2750, овес галицький 2875—2975, кукурудза румунська 2850—2950, бараболова промислова 620—640.

Спільний китайський фронт.

Лондон, 17. лютого 1927.

„Дейли Ньюз“ повідомляє з Пекіну, що серед прихильників лівничого уряду з'явився сильний рух за порозумінням з південним урядом. Чанг-Лін готовий заключити компроміс, який позволив би обом китайським таборам створити спільний фронт проти чужинців.

Конгрес угнетених народів.

Брюссель, 17. лютого 1927.

У Брюсселі радянський конгрес угнетених народів. Найчисленніше були заступлені азійські народи. Всі майже наради були присвячені Англії, а передовсім торкалися настроїв, які запанували в Індії і Єгипті. Ухвалено повести акцію до повного освободження зпід влади Англії. В останній дні радянці над китайською справою. Англійський комуністичний посол Лемсбері закінчив промову окликом: „Викинути англійських експлуататорів!“ Його оплескували китайські делегати. На внесення Лемсбері ухвалено резолюцію, яка осуджує Мек. Донелла і Вандервельда, що як соц. міністри закорд. справ Англії і Бельгії внеможливили сирійській делегації участь у співраді Лігн Націй.

Новий землетрус в Югославії.

Белград, 17. лютого 1927.

Шкоди, спричинені тут страшним землетрусом, обчислюють на 8 міль. доларів. Сьогодні землетрус повторився в околицях Любляни, але був значно слабший. Завадилося 24 доми. Понадзвичайний удар для населення є обставина, що цілий ряд малих рік зникнув з лиця землі, тому в різних околицях краю населення не має води до пиття.

Уневажнення конфіскації „Нації“.

Варшава, 17. лютого 1927.

Адміністраційні влади уневажили конфіскацію мисливської національної меншості „Нації“. Вєсь скориф. скорований наклад звернено видавництва з тим, що в статті д-ра Д. Левинського мається змінити два речення.

петарду, яка вибухла і знищила судову калітку та дві кімнати. Підчас вибуху не було в суді нікого і жертв нема.

— **Право на телефон.** Аж до Найвищого суду у Варшаві апелював один мешканець Львова, просячи судити в власній квартирі, яка не хотіла дозволити йому завестися в його мешканні телефон. Найвищий суд рішив, що хоча в умові і не було згадки про телефон, компроміс має право користуватися з усіх цих винагород, які півше стали необхідними чинником життя кунтульських людей у більших містах. На підставі такого рішення повинні би домагатися від магистрату проведення телефонів бодяй наші. — лікар, з яких ще багато в нас не має цього новачка винаходу — ногами, тому, що на численних вулицях „немає місця“ на н-й кабін.

— **З царства злочинів.** Відомого віденського оперного співака, румуна Гроєвського, застрілили в залізничній його машині. — У Берліні суд присяжних засудив на два роки в'язниці д-ра Оттона Ульмана, який наслідком хронічної недостатності грошей, потурчав жінку, мав за революціонера на балковому воєнному. — У Нью-Йорку напад на революціонера на власній квартирі 12-літній хлопчик, домагався грошей і убив його. — 4-го марта пересуду у Нью-Йор-

ку смертну екаекцію над сніпцем Кованом, який застріляв свою наречену і хотів застрілити себе, але зробив це так нещадно, що втратив зіп. — У Мєсєску розстріляли чотирьох людей, які хотіли відрізати залізничні шляхи перед приїздом вірту.

— **Сучасні рекорди.** Берлінському гінекологів д-р Ліпманові вдалося знати фільмовий рідкий акт народження дитини, після операції нещасної, який вівся матишю: матиця вродила дитину сама, поза тілом матері. — Жюрі паризького незалежного салону мистецтва признало нагороду за дві різьби однієї 15-літньої дівчини Клявді Кооттєвсь, голлякші, аюші талановитого карикатуриста. — У місті Хєнєнє скінчили у шпиталі самовбивством з огляду перед операцією. 12-літній хлопчик. — У Белозавістані, містечку Калюваці, скасували невірність, шойно тепер у 1927 році. — У Парижі деякі крамничі забили пляву реклами повинку: електричні манекени, які прохують за шийками виставки дають нагоду глядачам багати одяги з усіх боків.

— **Літературна хроніка.** У Парижі помер російський письменник Семєн Юшєєв, якийсь похідження, ур. в Одесі 1868. Мав великий студі, скінчив давно в Парижі. Його твори амальовували здебіль-

Вігукки пня.

Кооперативна дитинка.

Питання трапляється отака. 20. січня 1926 року Павло Кавун, хазяїн з хутора Оболонного Христівської сільради, Кам'яно-Бродського району (на Луганщині), прокинувшись уранці, вийшов з хати. Може йому на хазяйство треба було глануть, а може й через те він вийшов, що всякому хазяїнові вранці виходити з хати „полагается“. Однини Павло Кавун сімачні двері, а під дверима:

— Куа! Куа! Куа!

— Свят-свят-свят, — перехрестився Павло Кавун. — Що воно за штука отака? Нахилився Павло Кавун — кляуночок. До кляуночка. — аж воно очікати зайдти блищать, сімачні малісінькі а оченяток брє-пєтє, нєс гудзиком, а під носом дірка, а з дри летить!

— Куа! Куа! Куа!

Павло Кавун за кляуночок та до хати: — Отакое я тобі, жінко, гостинця принєс. Динєс.

— О, Боже мій. Та маюпуньке-ж яє.

— Послав Господь і не трудився, хай Бог простить, і дитинка...

— Кудиж його? По чогож його?

— Та... Коли вже послав, — хай у нас живе. Не обєсть.

— Хай, так і хай...

Взяли і Павло Кавун із жінкою малісіньке немовлятко, що мати на морозі кинула, до себе...

— А зватим хоч як його?

До лахміттячка, а там — записочка:

— „Не хрещєне“.

— Нічого. Піду, запишу...

Пішов Павло Кавун до сільради, записувати „ніспослану“ йому дитинку.

Прийшов:

— Так і так... Запишіть, будь ласка. Хоч воно й підкинєне, та вже хай за нас буде. За сина хай мені буде.

Секретар у сільраді законник дуже мєлєкий... Довго він по законах шукає, як зі „незаконними“ підкинутими дітьми бути. Шукає, шукає і не знайшов:

— Нєма тут про байстрюків. Нє можє записати.

— Та якже-ж так? Якже-ж воно житимє? Требаж мені на його докумєнта, ти як?

Довго думав секретар:

— Докумєнта, що правда, треба. А по Загсу записати не можє...

Кіньє-кіньє надумав:

— От що. Дам докумєнта, тільки не з Загсу.

І написав посвідку про народження, і припечатав посвідкою споживачого товариства, де він за голову править.

Так і живе дитинка не записана в Загсі, записана в Кооперативному Товаристві.

— Чи домож воно так житимє? — питають нас.

— Доки виростє. А виростє, прийде до секретаря сільради з дубєм і скажє:

— Яжє-ж я, тов. секретарю, на десяти роки революції не знаєи, що в Радянській Дєржаві всі діти законні, що в Радянській Дєржаві байстрюків нємає?

І червонїтимє тоді секретар Христівської сільради, на дубях поглядючи.

(„Вісти“).

Остан Вишня.

ша жидівський побут: його пес „Жид“ користувався довго на нашій сцені успіхом; інші були постійним репертуаром жидівських і російських театрів: „Голод“, „Король“, „Вєсєльє комєдик“, „Сия білка“, „Мізерєрє“, „У богатїї домї“, одні з останніх „Спєсьє власної недолї“. Від 1921 р. жив в Америкі, де чимало америкєнських театрів ставило його пєси. Юшєєвчє писав теж повісті та оповідань. Одні з останніх „Червона буря або перелєдана люді“.

— **Смерть українки-карного оборонця.** На днєх амерла в Харкові Катєрина Володимирівна Мазурєнко, члєн харківської колєгії оборонців. Покійниця народилася в 1896 р. і походила з робітничої сімї. По укінєнні гімназії вступила в університєт, а по його укінєнні вступила на службу радянської юстиції. З початку працювала як секретар слідчої частини київського Окружного Вієскового Трибуналу і з признаєння шьогож трибуналу виконувала при ньому обов'язки оборонця. В 1920 р. переїхала до Харкова, де працювала як члєн колєгії громадських обвинувачєв Харківського Раднарсуду. А заведення при Харківському прокуратурі й адвокатури стала в ряди оборонців. Покинула була й талановитий оборонець і брала активну участь в усіх зв'язках жіночого руху і в громадській роботі харківської колєгії оборонців. („Червоне Право“).

— **Світлові жєнщини.** Причиною пєлиного землетрусє у Югославії була вєжє-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслання Редакція не відповідає.

МЕШКАННЯ найновіших зразків, найдешевше фірма **І. М. Лайхтера** знає. **Кляфтена** 1154 **П'яна, Синавська 12 А.** 9-10 Для ПТ. урядників догідні услїва.

таня рівняє могосякого дїла, що спричиняє пересування трьох великих шарів земної шаралупки. — Будапештська поліція одержала анонімні листи з інформацією, що в місті існує клуб самовбивць, чим пояснюється така велика кількість жертв в останні часи. — Американець Джордж Уільямс, якому не вдалось відстояти до північного бігуна, приготував йому, з Барою на Алясці, звідки вийде 3 вітаками. — У Менесі (франц. Марокко) почали судити бунт, начальника штабу Абд-Ель-Крима, француза Отта Клеміса, який заарештував у 1924 р. з фр. чужинного легіону і завдяки знайомості берберської мови, дійшов до великих впливів в армії Крима, єрешююши на магомеланство й оженившись з місцевою дівчиною. — «Факста» в опері Шікаго перепели на радіо й його чули 10 міль. людей. — Директор психіатричної санаторії на Корфу за недостатності засобів зачинив санаторію, інститути на волю 200 своїх пацієнтів, себто в світ пішло 200 божевільних. — У Л. йницькій районі 130.000 робітників наслідком страйки лишилось без праці.

— **Свобода** ч. 8 містить: Критим шляхом. Нова напасть на наші громади. Що діється на Закарпатті. Під румунським ярмом. Наступ на Білорусь. П'яна держава. Скажм собі правду в очі. Провокація. З польського союзу. Що чувати у світі. Новинки. Загрожена смерть політичного в'язня. Підмога для політичних в'язнів. В справі коляди на Рідну Школу. Дописи з краю.

— **Пригядка!** Запрошення на Вечерні Союзу Українських Купців, які відбуваються в суботу 19. лютого ц. р. можна одержати щоденно від 8:30 до 9:30 веч. в локалі Т-на (Мохнацького б-ва). Вечерні в саялах «Бесіди», Нар. Дім, вул. Рутівського 22, вхід через гарок на право! Запрошення можна буде одержати також вечером при касі в Нар. Дому. 1521 1-1

Ювілейні марки „України“.

Найстарше наше спортивне товариство у Львові, що минулого року святкувало 15-ліття свого існування і має в своїх рядах до 350 членів, видало недавно з приводу того ювілею серію пропагандних марок. Це видання українських добродійних марок спортивним товариством — перше того роду видання у нас взагалі; це одночасно перші у нас нові добродійні марки по десятих роках перерви, бо останні такі марки — це була серія пропагандистичних марок з життя Українських Січових Стрільців, що їх видано ще в часі світової війни у Відні.

Ювілейні марки спорт. т-ва „Україна“ видано, як довідуємося, в 200.000 примірниках. Ціна марок: по 2 сотки (2 роки, разом 140.000) і по 5 сотиків (1 рік, 60.000). Основна барва марок „України“ — червона, а на її чорними буквами (брани „України“) видрукковано: Ювілейний фонд С. Т. України 1911—1926 і ціна. Марки по 2 сот. представляють лешетаря і ювілейну емблему „України“, марки по 5 сотиків — тенісиста. Рисунок тих марок виконав ученик проф. Новаківського п. Чорний.

Широко крути українського громадянства й української молоді повинні піти назустріч змаганням нашого заслуженого спортивного товариства й розкупити його ювілейні марки змисте. (ин.)

Дописи.

Лежайськ. (З наших досягнень на освітньому полі). Збори філії „Просвіти“ відбулися дня 29. I. 1927 р. Отворив їх голова й душа філії д. Бр. Геліцький. Присутних було 53 членів і делегатів читальні; серед них 12 жінок. Філія має п'ять членів; з них тільки Лежайськ має власну хату. Цього року вдалось промостити дорогу українській книжці на всі окраїни села. У всіх читальнях при укладженні свята книжки продано книжок за злиш 300 золотих. Філія має дві мандрівні бібліотеки, подаровані їй чит. „Просвіти“ в Лежайську. Заходами філії укладжено в усіх читальнях свята Шевченка, Франка і „Просвіти“. На дар „Просвіти“ зібрано 297 зол., а з концерту й наліпок вилучено понад 100 зол., так, що Мати-Просвіта одержала злиш до 400 зол. дару. Дискусія на зборках була жива. Вирішено, щоби в цьому році дальше ширити українську книжку в глухих закутках та старатися конче про власні дома для читальні. Члени покладають дотеперішньому виділові філії за успішний труд, а вибраний на цей рік виділові повну заповуку дальшої корисної праці. Збори в поставленні при кінці резолюції ухвалили серед загального довіря Головному Виділові Т-ва „Просвіта“ у Львові за його діяльність, натомість ви-

сказали обурення членикам на цьогорічних Зб. Зборках „Просвіти“ у Львові, що під чужий диктат або в засліпленні йшли розбіжні власне добро. — М. І. З.

Бережці. (Нечесані вибики граничної старости). Села, положені в глибині краю, не мають понеття, які кривди, вибики і алоковання приходяться терпіти нашому народові на границі від державної поліції і пограничної військової сторожі. Змушання цих панів не мають кінця. Вертають наприклад наші люди з міста Мельніш, а вони виходять на сім кілометрів напроти людей, затримують, роблять незлізю і питають за особистими документами, до чого зовсім не мають права. Або хто переходить попри компанійну канцелярію, тому кажуть лягати на землю, хоч нема навіть 4. год. вечером і лежати довший час, а потім лізти рачки аж до канцелярії, яких 50 кроків. Те саме діється по вулицях, а хто не послухає, за раз до нього стріляють. Або такі випадки. Ізуть люди в білий день дорогою. Нараз виходить на дорігу пан капраль і десять кроків перед людьми кидає ручну гранату! Люди Богу духа винні не виходять з дива, з якої це причини і в якій цілі вихує граната, отже зі страху часом відкають, а за ними падають кошові стріли. І доки наш народ має так терпіти? А народ дуже бідний, з воєнного знищення ще не відбудований, так що по кілька родин мешкає в одній хаті. Уряд не спішиться ім з поміччю, а пани вивозять будівельний матеріал за границю, підбиваючи його ціну так високо, що наші селяни не годен його купити. Гірше життя нашого народу, а тут ще мусить терпіти різні вибики поліції і граничної сторожі. Справді: коли те все скінчиться?

Бережанщина. (Громода Лісники — голові „Просвіти“). Дня 16. січня 1927 р. загальні збори читальні „Просвіти“ в Лісниках, що відбулися при участі 200 членів, на внесення п. Михайла Михайлова вирішили одобрити рішення виділу, щоби плону в селі, на котрій відвідувалося дня 19. вересня 1926 р. 25-ліття існування читальні і на котрій промовляв голова Центрального Т-ва, проф. Михайло Галушинський, назвати по всі часи іменем проф. Михайла Галушинського. Дня 30. січня 1927 р. начальником громади Лісник схиляв прибічу раду і членів-громадян і тогож дня вирішено так, як це говорив отсей відпис протоколу: „Число 24. Засідання громадської ради в Лісниках дня 30. січня 1927 р. Громадська рада в Лісниках, повіт Бережан, на своїм засіданні в присутності 93-ох громадян на домагання виділу читальні „Просвіти“ ухвалила плону, де відбулася святочна академія в 25-ліття існування читальні „Просвіти в Лісниках“, на якій був присутній голова Товариства „Просвіта“ у Львові проф. Михайло Галушинський — назвати його іменем: Площа ім. Михайла Галушинського. Лісники, дня 5. лютого 1927 р. За громадську раду: Йосиф Єнджеховський начальник громади пр. Іванко Іванів пр. Слідує печатка громади: „Zwierzchnosc gminna w Lesniskach“. Цей знаменний документ свідчить найкраще про адячність сїдомого українського селянства для заслужених робітників на народньо-освітній ниві.

Всячина.

Сто літ алюмінія. Алюміній (або глинець), цей білий і легкий метал, що в теперішніх часах знайшов таке широке припорошення, є — порівнюючи з іншими металами — дуже молодий. Його історія, це типовий приклад розвою науки й техніки в останні часи. Тепер ми знаємо якраз сто літ, як гетингенський професор хемії Ф. Велсрові (Fr. Wöhler) вдалося перший раз добути його з глини, в дуже маленькій кількості і то в формі мікроскопічно малих поронинок. Кількамісяч літ пізніше міг він уже добувати грудки алюмінія завбільшки голівки від шпильки. З цього можна собі уявити, як тяжко було тодішніми способами добути алюміній. Перша фабрика, що виробляла алюміній, постанала в Франції 1854 р. Вона добула за перший рік свого існування 25 кг. цього металу, а ціна одного кілограма була тоді 660 долларів, отже майже як золота (1 кг. золота коштує 700 долларів). Тоді ужинали алюмінієм, як дуже дорогого металу, лише на прикраси. З розвитком техніки удосконались способи добування й постанали нові, далеко ліпші, ціна алюмінія незвичайно скоро падала, а в міру того продукція росла. Тепер коштує одно кіло алюмінія пів долара, отже ціна зменшилася більш як тисячуразів, а світова продукція збільшилася за 25 кг. річно на 200 мільйонів кг., отже 8 мільйонів разів. Алюміній добувають тепер виключно при допоміж електричного току зі спеціальних глини і уживають його до виробу найрізноманітніших металевих предметів. На Україні — в околицях Запоріжжя знаходяться великі поклади баукситу (глини, дуже багаті в алюміній) і зі збудуванням дніпрового електричної станції плянують оснувати там великі фабрики для добування цього металу.

Похвала довгого волосся. Проблема: чи жінки мають надати носити підстрижене волосся, чи вернутись до вікової традиції, хвалять не тільки стрижів, які завдяки останній моді придбали чимале джерело доходу. Нерідко трапляються ще випадки, що між консервативними релігіями і доньками виринає повозжій конфлікт на тему новомодної підстрижки. Ї моралісти та естети, яких вражає муже-

ський вид жіночих голів. Тому недавно один з париських часописів розписав анкету на цю тему. Пришло сотки відповідей від письменників, артистів, лікарів, славних жінок. Більшість із них каже, що жіноча підстрижка зовсім естетична, а головно практична. Інші не ворожать їй довгої будучини, звязуючи її з примхою моди. Між відповідями хвертає на себе увагу стаття-поема італійського поета Марінетті, одного з основоположників футуризму. Як читачі побачуть, Марінетті не лише як поет, хоча би наші, футуристи, бо його відповідь має в собі і дещо поезії і дещо льогіки: „Довге волосся — це вічний вірш і вічний слова жінки. Коротке волосся робить із жінки нудний сонет без ліричного динамізму“. Довге волосся це величкий балдахим у глибині густого ліса. Коротке — це скрипуче крісло на нудних зборах. Довге волосся продовжує туго кохання. Коротке — неждано обриває її. Довге — це літо з буйною зеленню. Коротке — гола зима. Коротке волосся це проминаюча мода, наслідок тимчасового ослаблення мужеського інстинкту: в ньому нема нічого футуристичного. Воно зменшує, а футуризм побільшує. Воно все зрівнює, а футуризм підкреслює всі плідючі різниці. Коротке волосся це сумніти та двозначність песнімістичного покоління без волі, а довге розсіває по світі електрику виразну, невпинну, осяйну. живоювою!“ Пани, що є завзятими прихильниками підстрижки, нехай не вважають цієї відповіді нашою пропагандою за довгим волоссям. Вона є доказом, що за ним і проти нього можна писати навіть поеми. Та на нашу думку: зверхній вид жіночої голови буде завжди гарний, коли про нього рішатиме добре розвинена голова внутрі.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Д-р Дмитро Лонцов: **ЩО ТАКЕ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМ?** Національно-політична бібліотека. Випуск ч. 1. Львів 1927. **Осип Турляський: „РАБИ“.** комедія на 4 дії. Друге видання. Київ-Львів-Рогатин 1927. Видавництво „Журавлі“ ч. 5. серія 1., 160 стор. 16¢.

М. Павленко: **ПЕТРО ЛЕВЧЕНКО (1859—1917).** Видавництво української молоді. Прага 1927. Серія: Майстри українського мистецтва. 16 стор. 16¢. В книжечці портрет Левченка і п'ять знімок його образів.

І. Свенцицький: **Звіт Управи Національного Музею у Львові за 1926 рік.** В ньому є проєкт розбудови Музею і рисунки загального виду Наш Музею, виготовлені архит. Л. Левинським.

ЖУРНАЛИ:

„СВІТ“, ілюстрований журнал для всіх, виходить двічі в місяць. Рік III. ч. 3. Зміст: Д. Коцій: Старі й нові правди. — В. Пачовський: Месія. — В. Ю. Кислевський: При воєнні. — Микола Чайковський: На хвилях етеру. — Д. Винницький: Літературно-громадські поязи. — За океаном. — М. Л.: Мандрівник у ранку. — Райнер М. Рільке: Поезії, пер. М. Рудницький. — М. Рудницький: Заблуканий Орфей. — В. Атаманюк: Троян червоних пелюстки. — Звичай звірят. — Затоплений континент. — Г. Х. Андерсен: 3 невідомих казок, пер. М. Лотоцький. — Елія Полі: Кавалер переклада Іван Ставничий. — Полягали стрільцям. — 3 поля літератури й мистецтва на Радянській Україні. — 3 китайської поезії, под. В. Завальська. — Абсолютна порожня. — Людина-малпа. — Іван Косак. — 3 історії пошти. — Найбільша книга світу. — Д-р Е. Калитовський. — Ілля Ерєнбург: Шкава подія.

„НАЦІОНАЛЬНА ДУМКА“. Видас група української національної молоді в Празі. Рік вид. IV. ч. 5. за січень 1927 р. Прага 1927. Зміст: 1) Ю. Василья: Рефлексії; 2) Проф. д-р М. Лозинський: Реєстрація; 3) Ол. Бабій: Радянська Україна і ми; 4) д-р С. Ніжанківський: Ми і жиди; 5) Роман Сушко: Спомини про І. сотню СС.

НОТИ:

В. Базкований: **„ЗАТРЕМІЛИ СТРУНИ“**, сольоспів з фортеп'яном. Слова О. Олеса. Тернопіль-Львів.

В. Базкований: **В ГАЮ ЗЕЛЕНІМ.** Фантазія на тему мелодії О. Ніжанківського на фортеп'яні. Тернопіль-Львів.

ОПОВІСТКИ.

Визнається п. Петра Семюта, щоб перебрану ним в міс. грудні 1925 р. листу збірці жертв на „Дар Просвіти“ праз з зібраною готівкою — передал негідно до рук касієра Т-ва. — Виділ „Мішанського Братства“ у Львові. 1554 1-1

Адміністрація Українського Наддніпрянського Хору під проводом Петра Євсєвського, отсим подає до відомо заінтересованих осіб, що до дня виїзду хору до Німеччини (4. березня ц. р.) адреса хору слідуюча: *Warszawa, Podwale 16.* — Український Хор для Радюченка. 1111 1-5

ДРІБНІ ОГолошення.

ІДЕАЛЬНА ПІАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИ** Ігнатюк Львів. 956 68-2



ЧЕКОЛЯДА „ОПТИМА“
1473 найліпша 7-7

В ВОЄВІДСЬКІМ місті доогуєрїна фірма і склад матеріалів пошукує негайно управителя на дуже корисних услївах. — Зголошуватися: Ковальський Яків, Станіславів, вул. Матейка 3а. 1526 6 3-3

ПАН Іван Масляник зволить зголоситися в спільні інтереси на подану адресу: Ковальський Яків, Станіславів, вул. Матейка 3а. 1526а 3-3

БАМЕНІЦЯ дво-поверхова, двофронтна, добре положена, близько головного двірця у Львові, на пролаж. Реставрація і 3 склепи, має 40 убикацій. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під цифрою „Добра Будучність“. 1538 2-2

ГР. КАТ. церковний комітет в Тростині малім п. Золочів приймає оферти на будову мурованої церкви в речинці 16. III. ц. р. — Пляни до перегляду на місці без ніяких з обох сторін зобов'язань. 1539 2-3

4 ЗОЛ. коштує пукорничка з лопаткою хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 12-7

ПАННА з вищим образованием, симпатичного вигляду, літ 45, з майном 600. долларів, навязє переписку в матримоніальних цілях з кавалером від 45—55 літ, відповідно ситуації: адекватно, нотарем інженером або лікарем. Адреса: „Лікарка“ Станіславів, головна пошта, *Poste restante*. 1545 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст діточих недуг

Д-р ОЛЬГА ГАН

б. лікар парнських шпиталів, 14:7 ординує від 3—6 попол. 3-4 у Львові, Городецька ч. 46.

Спеціаліст недуг париніа, серця 1458 і жолудка 10-20

Д-р ФЕЛІКС ГАН

Львів, Городецька 46. Тел. 814. пересітлення Рентгенон.

ОКУЛЯРИ

найліпше купити і найдешевше заплатити тільки у фірми

ЛЕВ АППЕЛЬ і Сня

Львів, вул. ЛЕГІОНІВ 1.

Найбільша фірма в Польщі.

Направу годинників і біжутерії полагодує І. Домбровський — Л. Розажжеський. Академічна 2, найліпшими фаховими силами 1407 по приступних цінах. 3-7

В неділю, дня 20. лютого ч. р. о. год. 11. рано, в салі Т-ва „Українська Бесіда“ у Львові при вул. Рутівського ч. 21 (Народний Дім) відбудеться приступне для всього українського громадянства

ВІЧЕ

скиликано Союзом Українських Прихильників Службовиків „СУПРУГА“ в справі **СУСПІЛЬНОГО ОБЕЗПЕЧЕННЯ** приватних службовиків-українців. Грозить нам утрата Українського Пенсійного Інституту — збудованого авдіативітнім дорбком українського народу. — Тому на кче спїшити всі, кого стїгнїти „урба про забезпечення на стїгнїти, хто думає за судьбу своїх жінок і дітей, а також всі, кому залежить на зідержанні в українських руках свого Пенсійного Інституту.

Голова Рада „СУПРУГА“